

Félagsmálaráðuneytið
Skógarhlíð 6
105 Reykjavík

Reykjavík, 16. júní 2020
2006094/0.4.1/lrs

Umsögn embættis landlæknis um drög að frumvarpi til laga um Gæða- og eftirlitsstofnun velferðarmála.

Í 1. gr. frumvarpsdraganna er tiltekið hvaða þjónusta heyrir undir eftirlit Gæða- og eftirlitsstofnunar velferðarmála (GEV) sem og hver valdmörk stofnunarinnar eru. Embætti landlæknis vísar til þess að upp hafa komið nokkur mál hjá embættinu, sem og Gæða- og eftirlitsstofnun félagsþjónustu og barnaverndar, þar sem óljóst hefur verið hver væri rétti eftirlitsaðilinn þar sem ekki lá skýrt fyrir hvort verið væri að veita heilbrigðisþjónustu eða félagsþjónustu. Þessi gráu svæði liggja aðallega á sviði þjónustu í geð- og fíknimálum en geta einnig átt við t.d. í barnaverndarmálum. Hér má nefna sem dæmi starfsemi sjálfstæðra félagasamtaka sem vinna með geðfötludum og skilgreina sig hvorki sem félagsúrræði (sem veiti félagslega þjónustu) né með þeim hætti að þau séu í starfsemi sinni að veita heilbrigðisþjónustu. Embætti landlæknis telur nauðsynlegt að skýra betur eftirlitshlutverk GEV og þá sérstaklega hvað felist í félagslegri þjónustu í því skyni að koma í veg fyrir slík grá svæði. Í því sambandi vekur athygli að engar skilgreiningar á hugtökum er að finna í frumvarpsdrögunum.

Þá bendir embætti landlæknis á að skörun, að því er varðar eftirlit, geti orðið ef upp kemur brot í starfi heilbrigðisstarfsmanns hjá félagsþjónustu. Þannig er félagsþjónustunni skylt að tilkynna brotið til embættis landlæknis sem rannsakar málið gagnvart viðkomandi heilbrigðisstarfsmanni á grundvelli eftirlitsúrræða III. kafla laga nr. 41/2007 um landlækni og lýðheilsu. Í slíkum tilvikum þyrfti að vera til staðar skýr heimild í lögum til samstarfs GEV og embættis landlæknis. Sérstaklega þyrfti að vera kveðið á um tilkynningarskyldu milli stofnananna og til miðlunar persónugreinanlegra upplýsinga milli embættanna, líkt og gert er ráð fyrir í 4. mgr. 12. gr. frumvarpsdraganna, sem þó tekur aðeins til óvæntra atvika.

Ákvæði 12. gr. frumvarpsdraganna varðar óvænt atvik. Eru þau skilgreind sem óhappatilvik, mistök, vanræksla eða önnur atvik sem valdið hafa notanda þjónustu tjóni eða hefðu getað valdið notandanum tjóni. Eins og áður segir er gert ráð fyrir tilkynningarskyldu GEV til embættis landlæknis sem og upplýsingamiðlunar í þágu markmiða rannsóknar á óvæntu atviki. Embætti landlæknis fagnar því að kveðið sé á um samstarf GEV og landlæknis vegna óvæntra atvika en bendir á að ýmsar ábendingar geti borist GEV vegna veitingar þjónustu án þess að hún hafi eða mögulega hefði getað valdið notandanum tjóni. Slíkar ábendingar myndu væntanlega falla undir 13. gr. frumvarpsdraganna en þar er hins vegar ekki kveðið á um tilkynningarskyldu til embættis landlæknis, ef ábendingin varðar háttsemi heilbrigðisstarfsmanns. Embætti landlæknis telur eðlilegt að tilkynningarskyldan og samstarfið, sem mælt er fyrir um í 12. gr., eigi sömuleiðis við um ábendingar skv. 13. gr. og leggur til að úr þessu verði bætt.

